
Bibliografia

- Chlebowicz P., *Chuligaństwo stadionowe. Studium kryminologiczne*, Wolters Kluwer, Warszawa 2009.
- Dobosz Z. (red.), Skulich J. (kier.), *Raport podsumowujący przygotowania i organizację operacji zabezpieczenia ratowniczego turnieju EURO 2012 przez krajowy system ratowniczo-gaśniczy*, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa 2013.
- Jurczak J., *Chuligaństwo stadionowe. Symbole i gesty na polskich stadionach*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2011.
- Kąkol C., *Bezpieczeństwo imprez masowych. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2012.
- Kopta T., Uzdalewicz Z., Nowotka W., *Transport rowerowy*, Śląski Związek Gmin i Powiatów, Katowice 2000.
- Le Bon G., *Psychologia tłumu*, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2004.
- Liedel K. (red.), *EURO 2012. Mistrzostwa Europy w cieniu terroryzmu*, Collegium Civitas, Warszawa 2007.
- Niklas J., Walkowiak A., *Drony – nadzór z powietrza*, Fundacja Panoptykon, Warszawa 2014.
- Orlikowski J., *Zabezpieczenie imprez masowych przez PSP na przykładzie Stadionu Miejskiego w Poznaniu*, „W Akcji”, 3/2014.
- Pływaczewski W., Kudrelek J. (red.), *Przestępczość stadionowa. Etiologia, fenomenologia, przeciwdziałanie zjawisku*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2010.
- Pływaczewski W., Wiśniewski B. (red.), *Przestępczość stadionowa. Diagnoza i przeciwdziałanie zjawisku*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2012.
- Potaczek M., *Porównanie sposobu prowadzenia przedmeczowego rozpoznania środowiska pseudokibiców w Wielkiej Brytanii i Włoszech przez pryzmat pracy spottersów*, [w:] *Podnoszenie kompetencji Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych – Euro 2012*, A. Urban (red.), Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2009.
- Sabat M., *Euro 2012 w Polsce. Organizacja turnieju oraz zapobieganie zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2012.
- Sienkiewicz P., Górny P., Świeboda H., *Aspekty systemowe zarządzania bezpieczeństwem*, [w:] *Służby mundurowe w systemie bezpieczeństwa EURO 2012*, M. Marszałek, A. Glen, B. Wiśniewski (red.), Sieradz 2009.

- Szubrycht T., *Wnioski z analizy zabezpieczenia masowych imprez sportowych w Europie w latach 2000–2008*, [w:] *Udział sił zbrojnych w systemie bezpieczeństwa Euro 2010*, materiały z konferencji naukowej, AON, Warszawa 2008.
- Vademecum bezpieczeństwa na obiektach piłkarskich w Polsce*, Polski Związek Piłki Nożnej, Warszawa 2010.
- Waszkiewicz P., *Wielki Brat Rok 2010. Systemy monitoringu wizyjnego – aspekty kryminalistyczne, kryminologiczne i prawne*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2011.
- Zajdel M., *Komputerowe modelowanie zachowań zbiorowości ludzkich w stanach paniki*, Rozprawa doktorska, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Kraków 2013.
- Zespół autorów, *Bezpieczeństwo biznesu w XXI wieku*, SASMA Europe, Warszawa 2014.
- Zespół autorów, *Udział sił zbrojnych w systemie bezpieczeństwa EURO 2012*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2008.

Akty prawne i dokumenty administracji publicznej

- Europejska konwencja w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej, sporządzona w Strasburgu dnia 19 sierpnia 1985 r. (Dz.U. z 1995 r. nr 129, poz. 625).
- Decyzja Rady (2002/348/WSiSW) z dnia 25 kwietnia 2002 r. dotycząca bezpieczeństwa w związku z meczami piłki nożnej o charakterze międzynarodowym (Dz.U. L 121 z 8.5.2002).
- Rezolucja Rady z dnia 3 czerwca 2010 r. w sprawie zaktualizowanego podręcznika z zaleceniami w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej oraz w zakresie działań prewencyjnych i kontrolnych związanych z aktami przemocy i zakłóceniami porządku podczas międzynarodowych meczów piłki nożnej, które dotyczą co najmniej jednego państwa członkowskiego (Dz.U. C 165 z 24.6.2010).
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie wymogów, jakie powinni spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowe i służby informacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 183, poz. 1087 – z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 622 – tekst jednolity).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2002 r. nr 75, poz. 690 – z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, i innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczenia na drogach (Dz.U. z 2003 r. nr 220, poz. 2181 – z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej (Dz.U. z 2010 r. nr 121, poz. 820).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych (Dz.U. z 2010 r. nr 54, poz. 329).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 maja 1983 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w razie wnoszenia napojów alkoholowych na tereny objęte zakazem ich wnoszenia (Dz.U. 1983 r. nr 25, poz. 105).
- Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz.U. z 2002 r. nr 170, poz. 1393 – z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U. z 1996 r. nr 60, poz. 279).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 września 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy organizacji i realizacji widowisk (Dz.U. z 2010 r. nr 184, poz. 1240).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 maja 2013 r. w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych (Dz.U. z 2013 r., poz. 576 – z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowego trybu działań pracowników ochrony (Dz.U. z 2013 r., poz. 1681).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących zabezpieczenia pod względem medycznym imprezy masowej (Dz.U. z 2012 r. nr 16, poz. 73).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej (Dz.U. z 2012 r., poz. 181).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych (Dz.U. z 2010 r. nr 54, poz. 323).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej (Dz.U. z 2009 r. nr 135, poz. 1113).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu ustalania szkód powstałych w związku z działaniami w miejscu i czasie trwania imprezy masowej oraz trybu występowania o wypłatę odszkodowań (Dz.U. z 2009 r. nr 121, poz. 1006).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane metra i ich usytuowanie (Dz.U. z 2011 r. nr 144, poz. 859).

- Uchwała nr 1 Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych z dnia 18 lipca 2013 r. w sprawie kierunków działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa masowych imprez sportowych w Polsce.
- Uchwała nr 2 Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie rekomendacji w zakresie bezpiecznego przebiegu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.
- Uchwała nr 3 Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie rekomendacji w zakresie przejazdów grup kibiców. Uchwała nr LIII/723/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia programu parkingowego dla miasta Krakowa.
- Uchwała NR LXXVI/1963/2014 Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 13 lutego 2014 r. w sprawie nieodpłatnych przejazdów środkami lokalnego transportu zbiorowego i korzystania z parkingów działających w systemie Parkuj i Jedź (Park&Ride) w związku z organizacją przez Polski Związek Piłki Nożnej meczów piłki nożnej na Stadionie Narodowym w Warszawie w 2014 roku.
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2015 r., poz. 184 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. nr 153, poz. 1503 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013 r., poz. 1399 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz.U. z 2014 r., poz. 170 – t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2013 r., poz. 1422 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r., poz. 1137 – t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2013 r., poz. 482 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2013 r., poz. 611 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. z 2014 r., poz. 1099 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2014 r., poz. 121 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2013 r., poz. 628).
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2012 r., poz. 406 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. z 2014 r., poz. 1502 – tekst jednolity);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r., poz. 1356 – t.j. z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz.U. z 1984 r. nr 5, poz. 24 – z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2001 r. nr 127, poz. 721 – t.j. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1182 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1410 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. nr 217, poz. 1280).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r., nr 90, poz. 631 – t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2013 r., poz. 1457 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. nr 88, poz. 553 tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2015 r., poz. 355 – tekst jednolity);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 – t.j. z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1169 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. nr 178, poz. 1380 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 298 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 16 marca 2001 roku o Biurze Ochrony Rządu (Dz.U. z 2014 r., poz. 170 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1402 – tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2013 r., poz. 1340 – tekst jednolity z późn. zm.).
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 września 2012 r., sygn. akt III Aua447/12.
- Wyrok Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej z 20 lipca 2005 roku. sygn. akt II CK 794/04.
- Zarządzenie Komendanta Głównego Policji nr 982 z dnia 21 września 2007 r. w sprawie zasad organizacji i trybu wykonywania przez Policję zadań związanych z rozpoznaniem, zapobieganiem, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń popełnianych w związku z imprezami sportowymi oraz gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych.
- Zarządzenie nr 1114 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie szyków, ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów i pododdziałów Policji (Dz. Urz. KGP z 2007 r. nr 1, poz. 1).

Zarządzenie nr 84 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 października 2012 r. w sprawie Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych (MP z 2012 r., poz. 696).

Raporty i opracowania

Bezpieczeństwo imprez masowych w 2014 roku – Raport, Komenda Główna Policji, Warszawa 2015.

Bezpieczeństwo sanitarne imprez masowych, prezentacji multimedialnej mgr inż. Romana Glapy – kierownika Oddziału Higieny Komunalnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim.

Diagnoza stanu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013.

Dostęp dla wszystkich. Przewodnik dobrych praktyk UEFA i CAFE dotyczący tworzenia stadionów dostępnych dla wszystkich oraz włączającego podejścia do uczestnictwa w imprezach sportowych, Unia Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA), Nyon 2011.

FIFA World Cup 2006 Green Goal Legacy Report, Hartmut Stahl, Öko-Institut, Freiburg 2006.

Gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych – Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli KPB-4101-04/2011.

Guide to Safety at Sports Grounds. Fifth edition, Department for Culture, Media and Sport. Instrukcja do wydawania opinii o imprezach masowych przez Państwową Straż Pożarną, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Warszawa 2012 r.

Koncepcja obsługi komunikacyjnej Turnieju Finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 w Warszawie, Biuro Planowania Rozwoju Warszawy S.A., Warszawa 2008.

Masowe imprezy artystyczno-rozrywkowe oraz sportowe (1.28.08) – badanie Głównego Urzędu Statystycznego przeprowadzonego w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2013 rok.

Pakiet szkoleniowy Polskiego Związku Piłki Nożnej „Stewarding – Najwyższa Jakość Organizacji Imprez”.

Program szkolenia spikerów uprawniającego do pełnienia funkcji spikera zawodów na meczach I ligi i klas niższych, Małopolski Związek Piłki Nożnej, Kraków, 12 sierpnia 2014 r.

Przygotowanie i realizacja policyjnego zabezpieczenia Turnieju Finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012. Raport końcowy, Komenda Główna Policji, Warszawa 2013.

Raport dotyczący organizacji i stanu bezpieczeństwa meczów piłki nożnej szczebla centralnego PZPN. Sezon 2013/2014, Departament Organizacji Imprez, Bezpieczeństwa i Infrastruktury PZPN, Warszawa 2014.

Raport z kontroli wzorców umów stosowanych przez organizatorów imprez masowych, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2008.

Regulamin Imprezy Masowej Orange Warsaw Festival 2013.

Standardy dla trasy rowerowej realizowanej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, T. Kopta – na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Kraków 2010.

Wolontariat w sporcie. Sport dla wolontariatu. Rekomendacje. Zaproszenie do dyskusji, Wolontariat sportowy 2012+, Warszawa 2010.

Zabezpieczenie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 w Polsce i na Ukrainie 8 czerwca – 1 lipca 2012 roku. Aneks do Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego 2012, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Warszawa 2012.

Zintegrowana koncepcja bezpieczeństwa UEFA EURO 2012TM Warszawa.

Strony internetowe:

www.straz.gov.pl

www.alert24.pl

www.samorzad.pap.pl

www.pzpn.pl

www.stadionnarodowy.org.pl

www.cafefootball.eu/pl

www.integracja.org

www.bip.mazowieckie.pl

www.uokik.gov.pl

www.polon.nauka.gov.pl

www.youtube.com

www.msport.gov.pl

www.ebilet.pl

www.praworeklamy.blogspot.com